

Mesinduskogu esindajate ja ministeeriumi kohtumine

8. oktoobril 2026 Superministeeriumi 13. korrusel kell 11-13.

Teema: milliste sekkumisviiside rakendamist peab sektor järgmisel ÜPP perioodil vajalikuks.

Osalejad:

Ministeeriumist osalesid Helena Vaher, Kai-Liis Nõlvak ja Ülle Pau.

Mesinduskogu esindasid Mario Kalvet, Rain Tõnson, Raimo Mihkelson, Aleksander Kilk, Aivar Raudmets ja Krista Kivisalu.

Arutelu käik

Mesinduskogu esitles oma seisukohta sekkumisviiside kohta. Sekkumisviiside eelistused ja nende esialgne protsentuaalne jaotus on koostatud EMK organisatsioonide juhatuste antud sisendite ja EMK koosoleku otsuse põhjal. Vaata:

https://docs.google.com/spreadsheets/d/1uukZC25v-r_W166FES6g_iTynT95kQQk/edit?gid=561406893#gid=561406893

Eelistus on säilitada senised sekkumisviisid, kuid ära võiks jääda materiaaalsete ja immateriaalsete vahendite jagamine.

Arutati, kuhu saaks ümber tõsta usaldusmesinike (UM) proovivahendite rahastamine, mis seni on saanud rahastuse sellest sekkumisviisist. Kai-Liis pakkus, et üks võimalus on lisada see jooksva kuluna teenuse hinna sisse. See on positiivne, kuna kaotab teenuse rahastamise killustatuse, v.a laboriuuringud, mis jäävad laborite reale. See annab võimalusi erinevaid tegevusi ühe teenuse siseselt reguleerida. Samuti võib sellega kaasneda võimalus muuta lihtsamaks transpordikulude hüvitamise aruandlust.

Otsus:

- ministeerium uurib, kas saaks usaldusmesinike teenuse üle viia sekkumise alt METKi alla, st kas rahastus võiks käia METKi alt tingimusel, et proovide võtmine ja laborianalüüsid oleksid jätkuvalt mesinikule tasuta. Samuti võiks Kutsekoja kaudu toimuda UMide atesteerimine nii, nagu METKi konsulentide puhul.
- Ülle Pau arutab PTAga, kuidas võiks käia UMide atesteerimine.

Uued sekkumisviisid

EMK näeb tegevuskavasse lisamise potentsiaali kahel uuel sekkumisviisil: nr 12 ehk meetmed mesilasperede arvu säilitamiseks ja suurendamiseks ning nr 13 ehk jälgitavus- ja sertifitseerimissüsteemide rakendamine.

EMK täpsustas, **millised tegevused kuuluvad Euroopa Komisjoni hinnangul sekkumisviisi *Mesilasperede arvu säilitamine* alla.** Ministeeriumil ei olnud konkreetset vastust, kuna Euroopa Komisjoni hinnang selgub alles siis, kui ministeerium saab tagasiside saadetud ettepanekutele.

Järeldati, et seega tuleb uue sekkumisviisi sisustamisel lähtuda otsesest küsimusest: mida teha, et säilitada mesilasperede arv. Rain pakkus, et ühe võimaliku meetmena võiks abi olla sellest, kui igal UMil oleks selge ülevaade oma piirkonna mesilatest. Praegu seda pole. Ka PRIAst ei saa abi, sest PRIA avalikul veebikaardil näeb ainult ettevõtete andmeid; mesinikel-eraisikutel on võimalus oma andmete kuvamist PRIA veebikaardil mitte lubada, seda ka eelistatakse.

Otsus: Rain tegi eksperimendi korras PRIAsse taotluse, saamaks avasandmeid oma piirkonna mesinike kontaktidega, ja annab osalejatele teada, kas tema kui UM saab PRIAlt nimekirja soovitud andmetega.

Mesinike vähene huvi mesilasperesid registrisse kanda on suurenev probleem. Arutati, milliste tegevustega saaks seda trendi muuta. Rain pakkus ühe võimalusena kohustada mesilasperede müüjat ja ostjat, et mesilasperede üleandmisel on mesila registrinumbri muutmine ostu-müügi lepingu loomulik osa nii nagu auto müügil. Samuti peab täiustama PRIA süsteemi: kui täna mesila PRIA-s registreerida, siis perede arvu selles saab teavitada alles järgmise kuu 1. kuupäevast. Seega on täna vajalik topeltregistreerimine. Perede arvu peaks saama teavitada kohe, mesila registreerimisega samal ajal.

Mario lisas, et PRIAs peaks mesilasperede teavitamine olema kaks korda aastas kohustuslik. Kevadel ja sügisel on perede arvus päris suur vahe. Praegu on nii, et kui perede arvus muutusi ei ole, siis ei pea teavitama, ja kuna kohustust pole, eelistavad mitmed mesinikud muutustest mitte teavitada. Samuti võiks e-PRIA rakenduse kasutamine olla mesinikule lihtsam.

Otsus: ministeerium suhtleb PRIAga, et leida lahendus süsteemi parandamiseks.

Mario tõi välja, et **registreerimata mesilate ja mahajäetud mesitarudega kaasneb ka teine probleem:** tühjad tarud jäävad vedelema ning on potentsiaalseks mesilashaiguste nakkusallikaks. Kai-Liis pakkus, et sellised peremeheta tarud võiks kokku koguda, korrastada ja taaskasutusena alustajatele laiali jagada. Krista täiendas, et see haakub hästi asjaoluga, et eesti mesindus jõuab hiljemalt 2027. aasta suvel vaimse kultuuripärandi nimistusse. Mesilaste pidamise kui elava traditsiooni rõhutamine hoiab väikemesinike meelsust, näitab mesinike rolli n-ö igaüheloodushoius ning säilitab kasvulava tootmismesilatele.

Otsus: Kai-Liis konsulteeris Helene Pärensoniga, et täpsustada kultuuripärandi nimistuga seotud võimalikke toetusmeetmeid. Selle info põhjal finantsmeetmeid pole. Mesilaspereta tarude

kogumine, korrastamine ja desomine ning suunatud jagamine alustavatele mesinikele (võimalusel koos ABC-kursuse ja PRIA registrisse kandmisega, n-ö mesinduse Teeme ära) sobiks aga sekkumise meetmesse.

Teise potentsiaalsest lisanduva sekkumisviisi – jälgitavus – kohta andis EMK hinnangu, et kuna järelevalvet korraldab PTA, siis sektor saab küll idee anda ja vajadust selgitada, aga rakendada saab jälgitavussüsteeme ikkagi vaid riik. Kai-Liis soovitas, et siia võiks sobida ka oma märgise väljatöötamine, nii nagu tootjaorganisatsioonid on neid varemgi teinud. Mario kirjeldas kutseliste väljatöötatud ideed, kuidas teha jälgitavaks mee teekond tarust tarbijani.

Otsus: Mario jagab mee teekonna tarust tarbijani jälgitavuse idee kirjeldust, et otsustada, kas see võiks sobida sekkumisviisi *Jälgitavus* alla.

Uuringud

EMK uuris, kas kohustuslikku turu-uuringut, mis on praegu olnud sekkumise kohustus teha iga 2 a tagant, saaks sekkumise eelarvest välja võtta. Uuringu info on oluline, aga sektor näeb meelsasti, et selle kulu (suurusjärg 7000.-) saaks teha mõnest muust finantsallikast. Varem tegi seda ministeerium.

Otsus: Kai-Liis uurib, kas turu-uuringu rahastuse võib hankida ka AKISE ideekorje abil.

Samuti arutati, et ka sektorile vajalikke teadusuuringuid võib teha AKISE ideekorje kaudu. Teadusuuringuid võiks sektor teha loodavas nn katsemesilas, kus saab uurida tolmeldamise tõhusust, tehtaks töövõtete ja lestatõrjevahendite efektiivsuskatseid jms.

Üldist

Ministeerium rõhutas, et Euroopa Komisjon on pannud vastutuse igale riigile, et need paneksid kogu perioodi, st 7 aasta tegevused, kohe paika. Kõik meetmed peavad kandma üht-kaht ideed, igale tegevusele ei pea panema eesmärki taha. Ka mõõdikuid ei pea olema iga tegevuse jaoks, vaid üldiselt. Hea on panna ühe sekkumisviisi alla mitu sarnast tegevust – kui üks langeb ära, siis saab kasutada teist.

Arutati ka, kas saab pikendada viimast praeguse perioodi aastat, mis lõpeb 31.08.2027, kuni aasta lõpuni, st 31.12.2027, ja leida n-ö ülekate eelmise finantsperioodi lõpule ja uue algusele.

Otsus: Komisjoni otsuse järgi jagatakse ülekattena proportsionaalselt uuest perioodist raha nende kuude peale ja 2027. aastat pikendatakse kuni 31.12.2027.

Samuti puudutati tootmiskohustusega toetuse määrasid – need on suurusjärgus 6 miljonit 7 aasta kohta, st 850 000 aastas.

Edasine plaan

Järgmine kohtumine EMK ja ministeeriumi vahel toimub novembris.

Sektori **kodutöö**: täpsustada sekkumisviiside eesmärgid ja mõõdikud.